

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 71/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Jaroslav Homza, s.r.o., Moyzesova 46, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2T/1/2008 z 13. októbra 2020 a proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5To/1/2021 zo 17. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 23. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a ods. 4 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2T/1/2008 z 13. októbra 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5To/1/2021 zo 17. marca 2022 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“). Navrhuje napadnuté rozsudky zrušiť a zrušiť aj príkaz najvyššieho súdu na jeho vzatie do výkonu trestu odňatia slobody zo 17. marca 2022. Ďalej navrhuje prikázať jeho bezodkladné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bol sťažovateľ uznaný vinným z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2005 v súbehu s trestným činom falšovania a pozmeňovania

verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona, za čo bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere jedného roka, pričom výkon trestu mu bol podmienene odložený a bola mu určená skúšobná doba 18 mesiacov.

3. Sťažovateľ, spoluobvinení a príslušný prokurátor podali proti napadnutému rozsudku krajského súdu odvolanie. Napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bol napadnutý rozsudok krajského súdu vo vzťahu k sťažovateľovi zrušený vo výroku o treste a sťažovateľovi bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere troch rokov.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že všeobecné súdy v jeho veci neprihliadali na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 323/2020 z 26. januára 2022 o porušení práv spoluobvineného (jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, práva na spravodlivé súdne konanie a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj jeho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to z dôvodu extrémnej dĺžky trestného konania pred jeho právoplatným skončením, pozn.) a že závery označeného nálezu by sa mali vzťahovať aj na jeho vec. Ďalej tvrdí, že jemu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody je vzhľadom na celkovú dĺžku konania neprimeraný. Všeobecné súdy prihliadali podľa jeho názoru iba na dôkazy v jeho neprospech a vôbec neprihliadali na viaceré jeho relevantné námietky. V danej trestnej veci nebolo podľa sťažovateľa doplnené dokazovanie v zmysle záverov uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6To/9/2019 z 30. októbra 2019, čím krajský súd nerešpektoval § 259 ods. 3 Trestného poriadku o viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je arbitrárny a svojvoľný, keď iba odkazuje na závery krajského súdu bez toho, aby poskytol odpoveď na zásadné námietky prezentované v odvolaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a ods. 4 napadnutými rozsudkami vydanými v jeho trestnej veci.

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a ods. 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

7. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

8. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť (IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

9. Z predložených dokumentov je zrejmé, že sťažovateľ mal možnosť podať proti napadnutému rozsudku krajského súdu odvolanie, pričom túto možnosť aj využil a o ním podanom odvolaní bolo rozhodnuté napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

10. Túto časť ústavnej sťažnosti bolo preto potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

11. Sťažovateľ v ďalšej časti svojej ústavnej sťažnosti namieta, že najvyšší súd sa ako súd odvolací vôbec nezaoberal jeho námietkami, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je svojvoľný a arbitrárny, že nedostal dostatočnú odpoveď na svoje tvrdenie o neprimeranosti trestu v kontexte celkovej dĺžky trestného konania a že v danej trestnej veci nebolo doplnené dokazovanie podľa pokynov najvyššieho súdu z jeho skoršieho zrušujúceho uznesenia, čím malo podľa sťažovateľa dôjsť aj k porušeniu § 259 ods. 3 Trestného poriadku.

12. Z okolností tejto veci vyplýva, že sťažovateľ mohol tieto svoje námietky prednesené v ústavnej sťažnosti uplatniť v dovolaní podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku, pričom najvyšší súd ako súd dovolací by v prípade, že by sa ukázali ako dôvodné, mohol vo veci sťažovateľ zjednať nápravu, ktorej sa sťažovateľ domáha priamo pred ústavným súdom.

13. V tejto súvislosti ústavný súd opätovne pripomína, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, že o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, teda spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje

ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013, IV. ÚS 68/2020).

14. Konceptia konania o ústavnej sťažnosti je totiž založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Jedinú výnimku z tohto pravidla predstavuje § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky nápravy, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré však sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti netvrdil, tým menej preukazoval.

15. Ústavná sťažnosť teda má byť podaná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci, najmä všeobecných súdov. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci (IV. ÚS 68/2020, II. ÚS 559/2021, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 156/2023, II. ÚS 26/2024, II. ÚS 80/2024).

16. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Inak povedané, prípustnou je ústavná sťažnosť nielen vtedy, ak sťažovateľ podal opravný prostriedok, ale tiež (a najmä), ak konanie pred všeobecnými súdmi už skončilo, a preto jeho výsledok môže byť preskúmaný ústavným súdom, a to výhradne z hľadiska ochrany ústavou zaručených základných práv a slobôd, ktoré neboli rešpektované ostatnými orgánmi verejnej moci. Pokiaľ právny predpis ustanovuje, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu delby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti

ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie (IV. ÚS 68/2020, II. ÚS 559/2021, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 156/2023, II. ÚS 26/2024, II. ÚS 80/2024).

17. V nadväznosti na uvedené ústavný súd v okolnostiach tejto veci zdôrazňuje, že podľa súčasnej aplikačnej praxe [odvíjajúcej sa od jeho nálezu vo veci sp. zn. IV. ÚS 546/2020 z 23. februára 2021 a postupne osvojenú aj zo strany ďalších senátov ústavného súdu (I. ÚS 343/2022, I. ÚS 339/2022, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 559/2021, III. ÚS 302/2022, IV. ÚS 15/2023, IV. ÚS 254/2022, II. ÚS 156/2023, I. ÚS 610/2023, II. ÚS 26/2024, II. ÚS 80/2024)], dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy.

18. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ dovolanie podľa § 368 a nasl. vo svojej veci v skutočnosti podal a že o ňom rozhoduje najvyšší súd ako súd dovolací.

19. V okolnostiach danej veci je teda zrejmé, že sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd (dovolanie).

20. Nad rámec uvedeného ústavný súd dopĺňa, že pokiaľ sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 323/2020 z 26. januára 2022 o porušení práv spoluobvineného v príslušnom trestnom konaní, v tejto svojej ústavnej sťažnosti prietahy v postupe všeobecných súdov nenamietol. Sťažovateľ v skutočnosti podal (inú) ústavnú sťažnosť na prietahy v jeho trestnom konaní, pričom táto bola uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 270/2023 z 3. mája 2023 odmietnutá z dôvodu, že námietka prietahov v trestnom konaní bola na ústavnom súde uplatnená až po právoplatnom skončení trestného konania (spoluobvinený vo veci sp. zn. I. ÚS 323/2020 túto svoju námietku uplatnil v čase, keď konanie nebolo právoplatne skončené, pozn.).

21. Túto časť ústavnej sťažnosti bolo preto potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pred nedostatok právomoci.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola v dôsledku uvedeného odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 6. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu